בתוכה ושמא תאמר כשם שפיה צר כך כולה צרה תלמוד לומר "העמיק הרחיב" ושמא תאמר למלך לא הוכנה ת"ל "גם היא למלך הוכן" ושמא תאמר אין בה עצים ת"ל "מדורתה אש ועצים הרבה" ושמא תאמר זה הוא שכרה תלמוד לומר "ונחת שולחנך מלא דשן": חל יום הכיפורים להיות בשבת [וכו']: *אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן לא בבליים הם אלא אלכסנדריים הם ומתוך ששונאין את א) בבליים קורין אותם על שם בבליים תניא נמי הכי ר' יוסי אומר לא בבליים הם אלא אלכסנדריים הם ומתוך ששונאין את ב) בבליים קוראין אותן על שם בבליים אמר לו ר' יהודה *תנוח דעתך שהנחת דעתי:

מתני' סידר את הלחם בשבת ואת הבזיכין לאחר השבת והקטיר את הבזיכין בשבת פסול ג) אין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא סידר את הלחם ואת הבזיכין בשבת והקטיר את הבזיכין לאחר השבת פסולה ואין חייבין ד) עליהן משום פיגול נותר וטמא *סידר את הלחם ואת הבזיכין לאחר השבת והקטיר את הבזיכין בשבת *פסולה כיצד יעשה יניחנה לשבת הבאה *שאפילו היא על השולחן ימים רבים אין בכך כלום:

גמ' *תנן התם אמר להם הממונה צאו וראו אם הגיע זמן ה) שחיטה אם הגיע הרואה אומר ברקאי מתתיא בן שמואל אומר האיר פני כל המזרח עד ו) שבחברון והוא אומר הן ולמה הוצרכו לכך שפעם אחת עלה מאור הלבנה ודימו שהאיר מזרח ושחטו את התמיד והוציאוהו לבית השריפה והורידו כהן גדול לבית הטבילה, זה הכלל היה במקדש כל *המסיך את רגליו טעון טבילה וכל המטיל מים טעון קידוש ידים ורגלים *תני אבוה דר' אבין לא זו בלבד אלא אפילו עולת העוף שנמלקה בלילה ומנחה שנקמצה בלילה תצא לבית השריפה בשלמא עולת העוף משום דלא אפשר לאהדורה אלא מנחה אפשר דמהדר קומץ לחוכתיה וקמיץ ביממא הא תני לה והוא אמר לה כלי שרת מקדשין שלא בזמנן

מתיבי *כל הקרב ביום קדוש ביום, ז) בלילה קדוש בלילה, בין ביום ובין בלילה קדוש בין ביום ובין בלילה כל הקרב ביום קדוש ביום אין, בלילה לא! אינו קדוש ליקרב אבל קדוש ליפסל מתיב ר' זירא סידר את הלחם ואת הבזיכין אחר שבת והקטיר את הבזיכין בשבת פסולה כיצד יעשה יניחנה לשבת הבאה שאפילו היא על השלחן ימים רבים אין בכך כלום ואי סלקא דעתך כלי שרת מקדשין שלא בזמנן א)(ליפסל) ליקדוש וליפסול! אמר רבה מאן דקא מתיב שפיר קא מתיב, אבוה דר' אבין נמי מתניתא קאמר, קסבר *לילה אין מחוסר זמן, הא ימים מחוסרין זמן, ח) בוקר

כי

למלך לא הוכנה. לתלמיד שפירש מן התורה לא הוכנה גיהנם שלא יהא נידון בה. "מלך" קרי לתלמיד חכם דכתיב (משלי ח) בי מלכים ימלוכו: שמא תאמר זהו שכרה של פורש. שמאחר מניחה אבל שכר אחר אין לה: ומתוך ששונאין חכמי ארץ ישראל את הבבליים. קורין את האלכסנדריים שעושין מנהג רעבתנות על שם בבליים: א) אלכסנדריים. של מצרים: (א) [ב] משפחת רבי יהודה מבבל היתה לפיכך שמח בדברי ר' יוסי:

מתני' פסול. דמחוסר זמן הוא שלא היה על השלחן אלא ששה ימים והכא לא אפשר לתקן וטעמא יפרש עד שבת הבאה דכיון דלחם נסדר כדינו בשבת קדשו שלחן ושוב אין יכול י) להשהותן אלא עד שבת ראשונה [ג] דמיפסיל בלינה יא) ("הואיל וקן הלחם (ב) בלא בזיכין): משום פיגול. אם הקטירן על מנת לאכול מן הלחם למחר אינו פיגול שלא קרב המתיר כמצותו: ולא משום נותר. שאין נותר חל על הלחם שהרי אין ראוי לאכילה: וטמא. האוכלו בטומאת הגוף אינו בכרת כדאמר בהקומץ [רבה] (לעיל דף כה:) הניתר לטהורים חייבין עליו משום טומאה וזה לא ניתר לטהורים מעולם דבזיכין הוו מתירין דידיה ולא קרבו כהלכתן: לאחר שבת. למחר: יניחנה לשבת הבאה. ויעמוד שבועיים על השלחן דכיון דלא נסדר בשבת אין שולחן מקדשו עד יגיע השבת הלכך לא מיפסל בלינה יב) לאותה שבת:

גמ' זמן השחיטה. אם האיר היום לשחוט את התמיד: ברקאי. האיר היום כמו (תהלים מז) האירו ברקיו תבל: מתתיא בן שמואל. היה ממונה על כך כדאמר בשקלים (דף ג) שהיה ממונה על הפייסות והיינו פייסות שמפייסין כשהאיר היום מי שוחט ומי זורק וכשהוא שואל אם הגיע זמן אומר לאותו יד) שעל הגג אמור אם האיר פני כל המזרח טו) והוא אומר לו הן ובתלמוד ירושלמי גמלא שלפיכך היה אומר עד שבחברון ביום הכפורים כדי להזכיר ישני חברון: ולמה הוצרכו לכך. לעמוד על הגג ולראות אם האיר היום: ודימו. סבורים היו: והוציאוהו לבית השריפה. שפסול היה לפי ששחטו בלילה דכתיב (ויקרא יט) ביום זבחכם ביום בפני לגוש: והורידו כ"ג כו'. מפרש בסוף יומא בפרק שלישי (דף לב.) היכא קאי: מיסך רגליו. גדולים שהלך לבית הכסא: לא זו בלבד. תמיד שנשחט בלילה יוצא לבית השריפה: אלא אפילו עולת העוף ומנחה. דלאו קרבן חשוב הוא כל כך בגיבור, אם נעשו בלילה יצאו לבית השריפה: שנקמצה. וזה שקמץ ונתן קומץ בכלי אע"ג דלילה לאו זמן קידוש טז) הוא מקדש ליה כלי ושוב אי אפשר להחזירו בשירים ולחזור ולקמוץ שכבר נתקדש זה לשם קומץ: כל הקרב ביום. כגון הדם קרבנות: קדוש ביום. שאם נתנו בכלי שרת ביום כלי שרת מקדשו: בלילה. כגון יז) מנחת נסכים: וקומץ קרב יח) ביממא. מביום צוותו: ליפסל. כגון בלינה יט) ומחוסר כפורים וכגון הכא דסו לא אפשר לאהדורי ונפסל במחוסר זמן: ליקדוש. מאחר בשבת וכי מטי אידך דחד בשבת ליפסל בלינה לאחר שבת שהרי שהה יותר משמונה ימים: ולטעמא דרבי כן *) (ובכלאמי פסני' קאמר. ולאו מקמיה דנפקיה הלכך ליכא למימר בחזקת הוא ומבעית לן לאתרלינהו: קסבר. סגא דר' אבין לילה אין מחוסר זמן דהלילה הולך אחר היום הלכך מקדש ליה כלי שרת לקומץ דזמנו הוא אלא שאין עבודת [ך] לילה כשירה: [אבל ימים] מחוסר זמן. דימים האי מחוסר זמן הלכך לחם הנסדר באחד בשבת לא מקדש ליה לאיפסולי דהכתי כמה ימים יש עד זמנו:

*) נ"א מבין

ששונאין את הבבליים. כדאשכחנא בפ"ק דיומא (דף ט:) דאמר ליה ר"ש בן לקיש [ס] לרבי אלעזר אלהא דישראל סניאנא לכו לפי שלא עלו בימי עזרא ומה שמזכירין אותם לגנאי על שאוכלין את השעירים חיים אע"ג דמטה קעבדי שלא יבואו לידי עבר לפי שהרגילו עצמם כמו כן לאוכלם חיים אף בכל השנים דמיחזי כרעבתנותא:

אמר להם הממונה. ביומא (דף כח.) פירש בקונטרס דממונה הוא הסגן* וקשה דאם כן הוה ליה למיתנייה בהדי דברים דחשיב בירושלמי דיומא שהסגן משמש אומר לו אישי כ"ג הגבה ימינך שמאלך הסגן בימינו וראש בית אב בשמאלו והניף הסגן בסודרים ואחז הסגן בימינו והעלהו לא היה מתמנה להיות כהן גדול עד שנעשה סגן אלא ממונה אחר היה ושמא היה ממונה על הפייסות דמיקרי ממונה סתם כדתנן פרק שני דיומא (דף כה.) אומר להם הצביעו*:

מתתיא בן שמואל אומר (אם) האיר פני המזרח. מתתיה בן שמואל היה ממונה על כך כדאמר בשקלים (דף ג) מתתיה בן שמואל היה ממונה על הפייסות והיינו הפייסות שכשהאיר היום היו מפייסין מי שוחט מי זורק וכשהוא שואל אם הגיע זמן אומר לאותו שעולה על הגג אמור אם האיר פני כל המזרח עד שבחברון והוא אומר לו הן ובתלמוד ירושלמי גמלא שלפיכך אומר לו ביום הכפורים עד שבחברון כדי להזכיר ישני חברון (ו) כך פי' בקונטר' ומה שכתוב בספרים בפ' אמר להם הממונה (יומא דף כח:) מתתיה בן שמואל אומר ממונה על הפייסות אומר הי' ליתא אלא אומר ה"ל מאיר וה"ג מתתיה בן שמואל ממונה על הפייסות אומר שהוא עצמו ממונה על כך והתם מפרש מי אומר כן:

אלא אפי' עולת העוף שנמלקה ומנחה שנקמצה. רבותא היא כן] מהני אע"ג דלאו בכלל ביום זבחכם ניהו קמ"ל דנפקי מביום צוותו כדמפרש במגילה (דף כ) ומשום קודם התמיד לא מיפסלא דהיינו למצוה בעלמא כדאמרי' בפ' התכלת (לעיל דף מט:) ומשום פסול לינה נמי לא דלאחר שרפו אפי' קודם עמוד השחר ומיהו אי אפשר לומר כן דהא פריך ניהדר קומץ לחוכתיה ולקמציה ביממא ומשני כלי שרת מקדשין שלא בזמנן ומיפסיל משום לינה אלמא לא מיפסיל קמילה ולא אפשר לשרוף עד אחר עמוד השחר מיפסל בלינה ונקמצה לאו דוקא אלא אפילו לא נקמצה נמי כדתנן בפרק שני דמגילה (דף כ.):

בלילה, פי' בקונטרס כגון מנחת נסכים ויש מפרשים הנסכים כרות כו [ח] לא שייך על זה לשון קרב*):

*) [ועי' תוס' סנהדרין יח. ד"ה וכן]

מו א מיי' פי"ג מהל' סנהדרין ותוספתן הל' יב:

מז ב מיי' פ"ג מהל' סנהדרין ותוספתן הל' יד ועיין בכ"מ:

מח ג מיי' שם הל' ט:

מט ד מיי' שם הל' י"ג:

נ ה מיי' פ"ה מהל' ביאת מקדש הל' ט:

נא ו ז מיי' פ"ג מהל' פסולי המוקדשין הל' כה:

[וכ"ה בסנהדרין יח. ע"ש ועיין תוס' סוטה מב. ד"ה סגן]

[ועי' תוס' יומא מו: ד"ה אבר ותוס' סוטה מב. ד"ה סגן]

[עיין רש"י ביומא מב: דמוסק זו וכפיר כך כתב ר"מ הלא גרסי' פסולה]

יומא כח.

[לעיל צה. וכו']

יומא כח: לעיל ג.

[זבחים פג.]

יומא כח: כט. תמיד ג.

רבינו גרשום

ושמא תאמר למלך לא הוכנה. כלומר לאדם שפרש ולא יראה גיהנם: ת"ל גם היא למלך הוכן. משום דהכי קרי לאדם מלך דאשכחן בתורה דכתיב בי מלכים ימלכו: ושמא תאמר זו היא שכרה של תורה שמפרישין אותו מפני צער שמצילין אותו מגיהנם אבל שכר מצוה אין לו. ת"ל ונחת שולחנך מלא דשן: חל יוה"כ להיות ע"ש שעיר של יוה"כ של מוסף נאכל לערב כשחוח הי'. שאי אפשר לבשלו בשבת והכהנים הבבליים אוכלין אותו חי שדעתן יפה שאינן אניני הדעת: לא בבליים הן. שאוכלין אותו חי שדעתן יפה שאינן אניני הדעת אלא אלכסנדריים הוו ומתוך שבני ארץ ישראל שונאין את הבבליים תולין את הגנאי של אכילת חי בבבליים: א"ל ר' יהודה. לפי שהיה מבבל תנוח דעתך: סידר את הלחם בשבת ואת הבזיכין לאחר השבת והקטיר את הבזיכין בשבת הבאה פסולה. שהרי לא היו הבזיכין על השלחן משבת לשבת. ואין חייבין עליהם. על הלחם: לא משום פגול. שאם חשב בשעת הקטרת בזיכין לאוכלן חוץ לזמן אין בהן משום פגול: ולא משום נותר ולא משום טומאה. אם אכלן בטומאה משום דלא קרב המתיר כמצותו* וכן אם הקטיר את הבזיכין לאחר השבת שלא היו על השלחן אלא יום א' פסול ואין חייבין וכו'. סידר את הלחם ואת הבזיכין לאחר השבת והקטיר את הבזיכין בשבת פסולה. דלא היה על השלחן ח' ימים: כיצד יעשה. ויהיה כשרה: יניח הבזיכין והלחם עד לשבת אחרת. הבאה כדי שיהו ח' ימים שלמים על השלחן מן השבת לשבת שאפי' הן על השלחן הלחם והבזיכין י"ג ימים אין בכך כלום ולא נפסלין: ברקאי. כלומר עלה ברק השחר: מתיא בן שמואל אומר כך היה אומר הרואה האיר פני כל המזרח וקאמר ליה האי דקאי אאורעא עד שבחברון כלומר יכול אתה לראות חברון כאור היום והוא אומר הן: והורידו כ"ג לבית הטבילה. פעם אחרת משום דזה הכלל היה במקדש שכל המסיך תליו טעון טבילה ואי אפשר דאינו מסיך בלילה ואותה טבילה (א) שטבל אותו כ"ג קודם עמוד השחר לא היה טבילה (הואיל ועשה עבודה פסולה) לפיכך הצריכוהו טבילה אחרת: לא זו בלבד התמיד אם נשחט קודם היום אלא אפי' וכו': משום דלא אפשר להדורה. אחר שנמלקה ומנחה הלכך תצא לבית השריפה: אלא מנחה אפשר וכו': כלי שרת מקדשין הקומץ אפילו שלא בזמנו בלילה הלכך תצא לשריפה: קרב בלילה כגון שמן למנורה: מאן דקא מותיב שפיר קא מותיב דהוי סדר כלי שרת מקדשין שלא בזמנן [ליפסל] לקדש הוי להם קודם השבת ליפסל דשלא [בזמנו] כמשנתו והתנא דתני אבוהו דר' אבין והאי מתניתא היא ומתרצתא היא דהתם קומץ בכלי שרת מקדשין שלא בזמנו ליפסל. (הואיל) [ומשר"ת] מקדש ליפסל דלילה אין מחוסר זמן. ולילה מיהא הוא ואלו שתקרבת ביום דכתיב ביום צוותו אבל לענין איקדושי לאיפסל לילא נמי מקדש דלילה ויום חד הוא: ימים מחוסרין זמן. כלומר אותן ימים מאחר בשבת ועד שבת שתקריבו להם הפנים שלא תניחו מהלכתו ביום השבת

שיטה מקובצת

א) את. הבבליים: ב) הבבליים: ג) פסול הוא [וחייבין עליהן]: ד) פסול הוא וחייבין עליה: ה) זמן. השחיטה: ו) עד. שהוא בחברון: ז) תיבות בלילה קדוש בלילה בין ביום ובין בלילה נמחק: ח) תיבות סוף סוף נמחק: ט) מה"ד. אלכסנדריים. אלכסנדריי"ם: י) לאשהותו: יא) תיבות הואיל וקן הלחם בלא בזיכין נמחק: יב) עד שתגיע שבת הבאה ומאחר שבת יכול לאשהות שבעה ימים: יג) מה"ד ושאפי' היא על השולחן ימים רבים קודם לשבת אין בכך כלום שאין השולחן מקדשו עד: יד) בלינה עד לאחר שבת שני: טו) לאותו. שעולה על: טז) המזרח עד שבחברון: יז) קידוש. קומץ: יח) כגון. שמן למנורת קדוש בין ביום ובין בלילה קרב ביום אינו קדוש בלילה הס"ד [ותיבות מנחת נסכים נמחק]: יט) וקומץ קרב ביום כדכתיב ביום: כ) בלינה. ובמחוסר: כא) לית. שולחן: כב) דר'. אבין: כג) הוא. בתני: כד) נרות. ולא:

(א) פי' יומא (דף כב:) המפרש דבר' זקן ומוריה כ"ג וכו' לא קפי אריכא ככל הלש.

הגהות צ"ק [א] [illegible] : [ב] [illegible] : [ג] [illegible] : [ד] [illegible]

הגהות הב"ח (א) רש"י ד"ה אלכסנדריים של מצרים כצ"ל והס"ד ואח"כ מ"ה אמר לו ר' יהודה כו' משפחת: (ב) ד"ה פסול וכו' ולא קרבו כהלכתן אף בלא בזיכין:

ישעיה ל:לג

"כי ערוך מאתמול תפתה
גם הוא למלך הוכן העמיק
הרחיב מדורתה אש
ועצים הרבה נשמת ה'
כנחל גפרית בוערה בה"

מקבה

סדרה ט'
שאלות בירור
בעניין זיהום
ושכר תורה

נושא/מקנה

ג' מקרים ט'
סידור לחם הפנים
שלא כדין

נושא

ההקבלה בין יום
לתחילת קדושה
וקידוש קומץ

נושא (המשך)/מבנה

(מיקום)
קושיות
תשובות
בעניין ה...
דקתני מנחה
שנקמצה בלילה
יצא לבית
השריפה - למה
לא מחזירין
הקומץ
לכלי (כאשר)
וחוזר וקומץ
ביום